

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:İKİNCİ BÖLÜM  
KARAR

MUSTAFA YAMAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2022/56628

Karar Tarihi : 26/3/2025

Başkan : Basri BAĞCI

Üyeler : Engin YILDIRIM

Rıdvan GÜLEÇ

Kenan YAŞAR

Ömer ÇINAR

Raportör : Mehmet ALTUNDİŞ

Başvurucu : Mustafa YAMAN

Vekili : Av. Mehmet Şamil ŞENALP

## I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, istinaf başvuru dilekçesinin sehven ıslah dilekçesi olarak kaydedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, B. Holding A.Ş. (eski ünvanı K. Holding A.Ş. ve K. İnş. Tarım ve San. İşletmeleri A.Ş. birleşerek K. San. Tic. ve Yatırım Holding A.Ş.) ve H.Ş aleyhine Konya 4. Asliye Ticaret Mahkemesinde (Mahkeme) alacak davası açmıştır. Mahkeme 22/1/2020 tarihinde 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiye Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 4. madde gereğince dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

3. Başvurucu 4/2/2020 tarihli istinaf dilekçesini Mahkemeye sunmuştur. Dilekçe Mahkeme tarafından sehven ıslah dilekçesi olarak kaydedilmiştir. Mahkeme kararına karşı başvurunun yanı sıra davalı da istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

4. İstinaf incelemesi sonucunda Konya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi (Bölge Adliye Mahkemesi) 16/4/2021 tarihinde sadece davalı tarafın istinaf başvurusunu incelemiş, kararda başvurucuya yer vermeksizin istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir.

5. Başvurucu, istinaf kararına karşı 3/6/2021 tarihinde temyiz kanun yoluna başvurmuştur. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi (Hukuk Dairesi) ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunda bulunmayan başvurunun Bölge Adliye Mahkemesi kararını temyiz etme hakkı bulunmadığından temyiz talebinin reddine karar vermiştir.

6. Nihai karar 16/5/2022 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş, başvuru 20/5/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

## II. DEĞERLENDİRME

8. Başvurucu, istinaf dilekçesinin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'ne (UYAP) sehven ıslah dilekçesi olarak kaydedilmesi nedeniyle istinaf kanun yolu incelemesinin yapılmadığından yakınmıştır. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurunun açtığı tespit ve alacak davası hakkında o dönem yürürlükte olan 3332 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi gereğince dava hakkında bir karar verilmesine yer olmadığına dair karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği, Anayasa'nın 153. maddesinin beşinci fıkrası gereği Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının geriye yürümezlik ilkesi gereğince bu kanun hükmüne göre tesis edilmiş işlemlerin geçerliliğini devam ettirdiği belirtilmiştir. Başvurucu; Bakanlığın görüşüne karşı istinaf dilekçesinin ıslah dilekçesi olarak kaydedildiğini, bu sebeple kanun yoluna başvurma hakkını kullanamadığını tekrar etmiştir.

9. Başvuru, mahkemeye erişim hakkı kapsamında incelenmiştir.

10. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

11. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine "*adil yargılanma*" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (Sözleşme) yorumlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.* [2. B.], B. No: 2014/13156, 20/4/2017, § 34).

12. Mahkemeye erişim hakkı bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelmektedir (*Özkan Şen* [2. B.], B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52).

13. Öte yandan mahkemeye erişim hakkı ilk derece mahkemesinde dava açma hakkının yanı sıra itiraz, istinaf veya temyiz gibi kanun yollarına başvurma imkânı tanınmış ise anılan yollara başvurma hakkını da içerir (*Ali Atıl* [1. B.], B. No: 2013/500, 20/3/2014, § 49). Mahkeme kararlarının hukuka uygun olup olmadığına yönelik uyumsuzluğun çözümlenmek üzere bir yargı makamı önüne taşınması *kanun yoluna* başvurma olarak nitelendirilmektedir. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmayı ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Adil yargılanma hakkı bir mahkeme kararına karşı üst yargı yollarına başvurabilmeyi güvence altına almamakla birlikte suç isnadına bağlı yargılamalarda gerekse medeni hak ve

yükümlülöklere ilişkin yargılamalarda istinaf veya temyiz gibi kanun yollarına başvurma imkânı tanınmış ise bu kanun yolları yönünden de adil yargılanma hakkı kapsamında güvencelerin sağlanması gerekir (*Hasan İştin* [2. B.], B. No: 2015/1950, 22/2/2018, § 37).

14. Yargısal başvuruların birtakım usul kurallarına tabi kılınması tek başına mahkemeye erişim hakkını zedelemeyiz. Bununla birlikte yargısal başvuru usullerinin belirli ve öngörülebilir olması gerekir. Dava açılmasına veya diğery kanun yollarına başvurulmasına ilişkin dilekçelerin yetkili mahkemelere sunulma yöntemine dair kanunî veya fiili belirsizliklerin bulunması kişilerin mahkemeye erişim hakkını ihlal edebilir (*Hasan İştin*, § 45).

15. Öte yandan mahkemelerin dilekçelerin sunulması yöntemine ilişkin usul kurallarını uygularken kişilerin mahkemeye erişimlerini engelleyecek veya aşırı derecede zorlaştıracak ölçüde aşırı şekilcilikten kaçınmaları gerekir. Ayrıca mahkemelerin iç işleyişlerine ilişkin süreçlerdeki aksama ve hatalardan kaynaklanan sorumluluk, yargısal koruma talep eden bireylere yüklenmemelidir. Bu bakımdan yargısal başvurularda dair dilekçelerini ilgili mevzuatta öngörölen usule uygun olarak yetkili yargı merciiine sunan kişilerin kendilerine atfedilemeyen ve tamamen mahkemelerin iç işleyişinden kaynaklanan hata ve aksamalardan sorumlu tutularak mahkemeye erişimlerinin engellenmesi bu hakka yapılan müdahaleyi ölçüsüz kılabılır. Özellikle kanun yoluna başvurma yönündeki istek ve iradesini ortaya koymuş olan (süre tutum dilekçesi veren) başvuruocular yönünden bu tür müdahaleler, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının ihlaline sebep olabilir (*Hasan İştin*, § 46).

16. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 343. maddesinin (1) numaralı fıkrasında istinaf dilekçesinin kararı veren mahkemeye veya başka bir yer mahkemesine verilebileceğı, istinaf dilekçesi hangi mahkemeye verilmişse o mahkemece bölge adliye mahkemesi başvuru defterine kaydolacağı ve başvurana ücretsiz bir alındı belgesi verileceğı belirtilmiştir.

17. Somut olayda ilk derece mahkemesi kararına karşı sunulan istinaf başvuru dilekçesinin UYAP'a sehven ıslah dilekçesi olarak kaydedilmesi sonucu istinaf kanun yolu incelemesi ve dolayısıyla temyiz kanun yolu incelemesi yapılmadığından başvuruocuların mahkemeye erişim hakkına yönelik bir müdahalenin bulunduğı görölmüştür. 6100 sayılı Kanun'un 361. maddesi uyarınca bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinden verilen temyizi kabil nihai kararlar ile hakem kararlarının iptali talebi üzerine verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabileceğı düzenlenmiştir. Bu kapsamda başvuruocuların mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahalenin kanuni dayanağının mevcut olduğı anlaşılmıştır. Öte yandan yargısal başvuruların bir süreye bağlanmasının meşru amacının ne olduğı hususu benzer nitelikteki başvurularda Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmiştir. Anayasa Mahkemesi bu incelemelerinde kanun yolu başvurularında süre koşulu öngörölmesinin en genel ifadesiyle hukuki güvenlik ve istikrarın sağlanması şeklinde bir meşru amacının bulunduğuna işaret etmiştir (daha ayrıntılı değerlendirme için bkz. *Ertuğrul Dalbaş* [1. B.], B. No: 2014/7805, 25/10/2017, § 59).

18. Başvuruocuların ilk derece mahkemesi kararına karşı sunduğı istinaf başvuru dilekçesinin sehven ıslah dilekçesi olarak UYAP'a kaydedildiğı, bu sebeple istinaf başvurusu ve dolayısıyla temyiz incelemesi yapılamadığı anlaşılmıştır. Kararın temyiz incelemesini yapan Hukuk Dairesi, istinaf başvurusu yapmayan başvuruocuların temyize başvurma hakkının bulunmadığına karar vermiştir. Hâlbuki başvuruocuların istinaf dilekçesinin UYAP'a sehven

ıslah dilekçesi olarak tarandığı ve kaydedildiği açıktır. Hukuk Dairesinin bu değerlendirmesi, istinaf kanun yoluna başvuru dilekçesini ilgili mevzuatta öngörülen usule uygun olarak yetkili yargı merciiine sunan başvurunun kendisine atfedilemeyen ve adli organların iç işleyişinden kaynaklanan hata ve aksamalardan sorumlu tutulması sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla başvurunun mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

20. Öte yandan başvurunun açtığı dava hakkında henüz kanun yolu incelemesi sonucunda karar verilmediğinden bu aşamada mülkiyet hakkı yönünden inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

### III. GİDERİM

21. Başvurucu, ihlalin tespiti ve 300.000 TL tazminat talebinde bulunmuştur.

22. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)* [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

23. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurunun tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

### IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Konya 4. Asliye Ticaret Mahkemesine (E.2019/912, K.2020/31) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 664,10 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.664,10 TL yargılama giderlerinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 26/3/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.